

Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön riittävyys ja saatavuus: vaalikauden toimenpiteitä

Taustaa

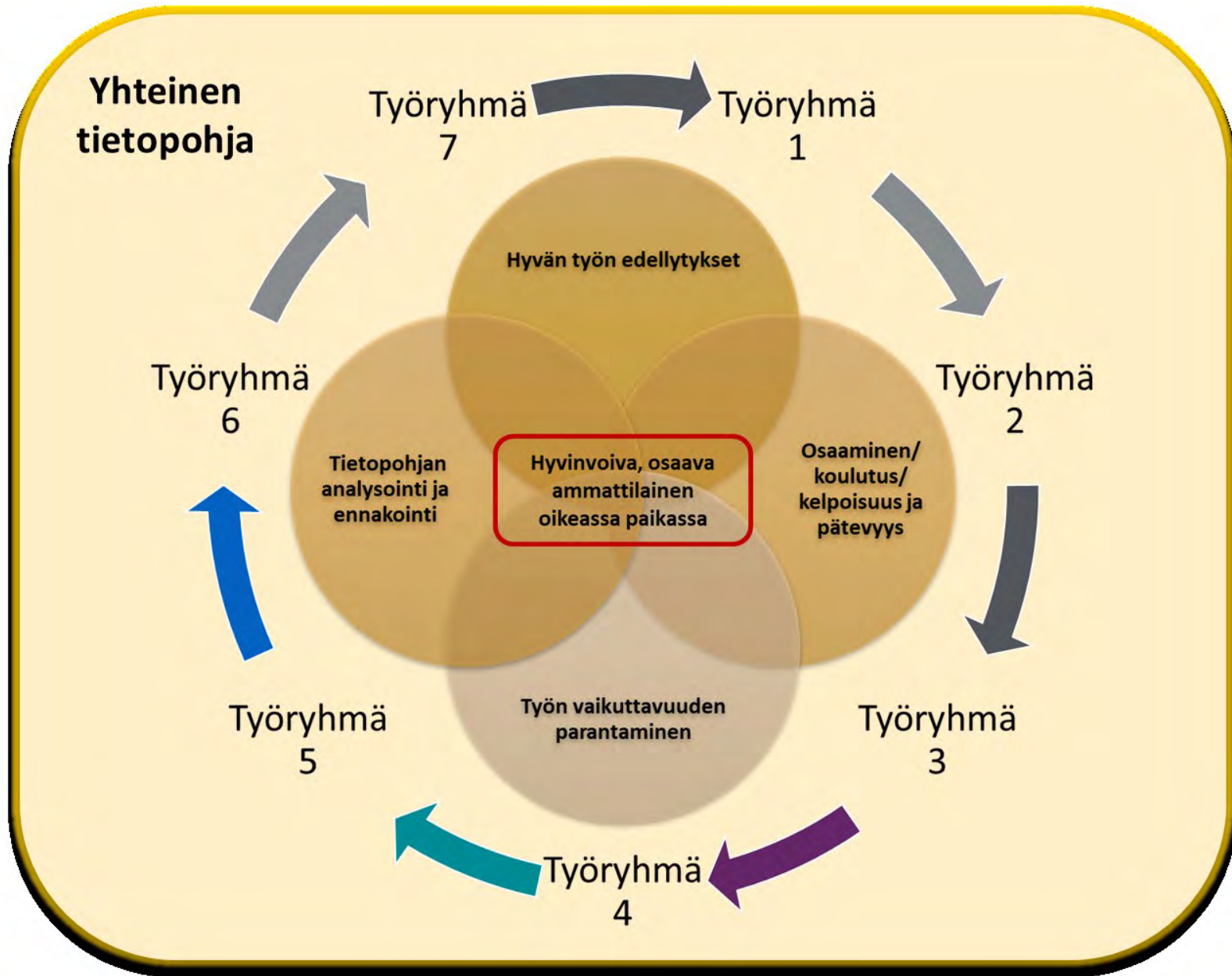
- Ohjelman seitsemän alatyöryhmää ovat maalis-huhtikuun aikana toiminnassaan keskittyneet jatkojalostamaan ja konkretisoimaan päätyöryhmän joulukuussa yhteisesti laatimia ja sote-ministerityöryhmän tammikuussa puoltamia ensivaiheen ehdotuksia ja kannanottoja sote-henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamiseksi (diat 5-16).
- Toimenpiteet pisteytetään seuraavilla kriteereillä (tarkemmin seuraava dia):
 - Valmiusaste
 - Vaikuttavuus (suhteellinen)
 - Vaikuttavuus (henkilömäärä)
 - Toteutettavuus

Pisteytys, esimerkkejä

- Arviot ovat **viitteellisiä ja niiden on tarkoitus:**
 - auttaa priorisoimaan mitä toimia lähdetään jatkovalmistelemaan → alatyöryhmän tehtävänä on priorisoida ohjausryhmää varten valmisteltavia ehdotuksia
 - auttaa osoittamaan kunkin toimenpiteen ongelmakohtia ja kehittämissuuntaa → alatyöryhmän tehtävänä on pyrkiä parantamaan ja tarkentamaan esitettyjä toimenpiteitä → pisteet päivitetään
- Valmiusaste (1-5) = Kuinka selkeästi toimenpide on määritelty; mitä konkreettisesti on tarkoitus muuttaa tai tehdä**
- Vaikuttavuus (suhteellinen) (1-5) = Kuinka suuri vaikutus työvoiman saatavuuden on toimen toteuttamisella verrattuna toteuttamatta jättämiseen**
- Vaikuttavuus (henkilöinä) (1-3) = Kuinka moneen henkilöön (tms) toimenpide vaikuttaisi**
- Toteuttavuus (1-5) = Kuinka helppoa toimenpiteen toteuttaminen olisi; kuinka paljon resursseja siihen tarvittaisiin; onko vaikeita lainsäädännöllisiä esteitä tms.**

Toimenpide	Yht.	Valmiusaste	Vaikuttavuus suhteellinen	Vaikutus henkilöinä	Toteutettavuus
Toimenpide 1	12	4	2	2	4
Toimenpide 2	9	2	1	3	3
Toimenpide 3	9	2	4	1	2
Toimenpide 4	9	1	4	2	2

Hyvän työn edellytykset

Tällä vaalikaudella. Edellyttää lisärahoitusta

Hyvän työn edellytysten ohjelman valmistelun aloittaminen (ministeriöt)

- Toimivien hyvän työn edellytysten mallien kokoaminen, hyödyntäminen ja jalkauttaminen, mahdollisesti pilotointeja (TTL, järjestäjät ja tuottajat)
- Positiivisen kaiun aikaansaaminen sote-työstä: valtakunnallinen kampanja (ministeriöt)
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ja työyhteisön kehittämissuunnitelma/henkilöstösuunnitelma sekä työturvallisuussuunnitelma ja työhyvinvointisuunnitelma osaksi strategista johtamista (järjestäjät ja tuottajat)
- Linjaukset ja joustavia toimintamalleja maahanmuuttajataustaisten sote-alan ammattilaisten integroimiseksi suomalaiseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon (ministeriöt, järjestäjät ja tuottajat).

Seuraavalla vaalikaudella:

- Hyvän työn edellytysten ohjelma. Edellyttää lisärahoitusta

Hyvän työn edellytykset

Yht.

Valmiusaste

Vaikuttavuus
suhteellinen

Vaikutus
henkilöinä

Toteutettavuus

Tällä vaalikaudella. Edellyttää lisärahoitusta:

- Hyvän työn edellytysten ohjelman valmistelun aloittaminen (ministeriöt)
 - Toimivien hyvän työn edellytysten mallien kokoaminen, hyödyntäminen ja jalkauttaminen, mahdollisesti pilotoiteja (TTL, järjestäjät ja tuottajat)
- Positiivisen kaiun aikaansaaminen sote-työstä: valtakunnallinen kampanja (ministeriöt)
- Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma ja työyhteisön kehittämissuunnitelma/henkilöstösuunnitelma sekä työturvallisuussuunnitelma ja työhyvinvointisuunnitelma osaksi strategista johtamista (järjestäjät ja tuottajat)
- Linjaukset ja joustavia toimintamalleja maahanmuuttajataustaisten sote-alan ammattilaisten integroimiseksi suomalaiseen sosiaali- ja terveydenhuoltoon (ministeriöt, järjestäjät ja tuottajat).

Seuraavalla vaalikaudella:

- Hyvän työn edellytysten ohjelma. Edellyttää lisärahoitusta

Osaamisen varmistaminen (1/2)

Tällä vaalikaudella:

- Perustutkintoa täydentävän koulutuksen kokonaisuuden yhdenmukaisuuden tarkastelu erityisesti työelämävastaavuuden näkökulmasta. Arvioidaan tarve säädösmuutoksille ja lisärahoitukselle (STM)
- Sote-järjestämislain mukainen täydennyskoulutusasetuksen sekä siihen liittyvien valtakunnallisten sote-integroitujen suositusten valmistelu, ml. saatavuus ja täydennyskoulutuksen seurannan kehittäminen (STM)
- Työelämän toiminnallisten rakenteiden kehittäminen niin, että työpaikoilla mahdollistetaan oman työn reflektointi ja yhdessä kehittäminen (järjestäjät ja tuottajat)
- Kokonaiskuva nykyisistä koulutusmääristä ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakoulutuksessa ja yliopistokoulutuksessa, arvioidaan tarve ja mahdollisuudet koulutusmäärien lisäämiselle huomioiden työvoimakoulutus, lisäkoulutus ym. (OKM, STM)
- Ohjaus ammatti- ja erikoisammattitutkintojen hyödyntämisestä (ministeriöt, Valvira)
- Erikoislääkärikoulutuksen kansallisen ohjauksen vahvistaminen (STM)

Seuraavalla vaalikaudella:

- Tutkintoa täydentävän koulutuksen järjestelmää koskevien esitysten valmistelu
- Mahdolliset koulutusmäärien lisäämiset
- Mahdolliset säädösmuutokset

Osaamisen varmistaminen (1/2)

Yht.

Valmiusaste

Vaikuttavuus
suhteellinen

Vaikutus
henkilöinä

Toteutettavuus

Tällä vaalikaudella:

- Perustutkintoa täydentävän koulutuksen kokonaisuuden yhdenmukaisuuden tarkastelu erityisesti työelämävastaavuuden näkökulmasta. Arvioidaan tarve säädösmuutoksille ja lisärahoitukselle (STM)
- Sote-järjestämislain mukainen täydennyskoulutusasetuksen sekä siihen liittyvien valtakunnallisten sote-integroitujen suositusten valmistelu, ml. saatavuus ja täydennyskoulutuksen seurannan kehittäminen (STM)
- Työelämän toiminnallisten rakenteiden kehittäminen niin, että työpaikoilla mahdollistetaan oman työn reflektointi ja yhdessä kehittäminen (järjestäjät ja tuottajat)
- Kokonaiskuva nykyisistä koulutusmääristä ammatillisessa koulutuksessa, ammattikorkeakoulutuksessa ja yliopistokoulutuksessa, arvioidaan tarve ja mahdollisuudet koulutusmäärien lisäämiselle huomioiden työvoimakoulutus, lisäkoulutus ym. (OKM, STM)
- Ohjaus ammatti- ja erikoisammattitutkintojen hyödyntämisestä (ministeriöt, Valvira)
- Erikoislääkärikoulutuksen kansallisen ohjauksen vahvistaminen (STM)

Seuraavalla vaalikaudella:

- Tutkintoa täydentävän koulutuksen järjestelmää koskevien esitysten valmistelu
- Mahdolliset koulutusmäärien lisäämiset
- Mahdolliset säädösmuutokset

Osaamisen varmistaminen (2/2)

Tällä vaalikaudella:

- Vahvistetaan monialaista tiimityötä ja selvitetään edelleen työnjaon mahdollisuuksia
 - Hoiva-avustajien käyttöä koskeva yhtenäinen linjaus/ohjeistus ja selvitys siitä, ovatko hoiva-avustajien koulutusmäärät riittäviä eri puolilla Suomea sekä edellytykset koulutusmäärien lisäämiseksi. Hoiva-avustajasta lähihoitajaksi -opintopolkua tuetaan mm. oppisopimuskoulutuksena (STM, OKM, TEM)
 - Mahdollisuuksien selvittäminen yhtenäiseen linjaukseen sosiaalisen toimintakyvyn henkilöstön käytöstä asiakkaiden tarpeisiin vastaavan työntekijä/osaamispuhjan lisäämiseksi (Vanhuspalvelulain 3 a §) (STM)
 - Asiakkaan kotiin tuotavan perhetyön lisääminen. Työnjaon selkiyttäminen kotihoidon ja ns. kiertävien perhehoitajien välillä (STM)
 - Fysioterapeuttien suoravastaanottojen lisääminen huomioiden haasteet, muiden ammattihenkilöiden suoravastaanottotoiminnan mahdollisuuksien arviointi (STM, järjestäjät ja tuottajat)
 - Sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien työnjaon kehittäminen (STM, järjestäjät ja tuottajat)
 - Sote-ammattilaisten työajan parempi kohdentaminen asiakastyöhän (hallinnolliset tukipalvelut!)

Seuraavalla vaalikaudella. Edellyttää lisärahoitusta:

- Säädosmuutokset

Osaamisen varmistaminen (2/2)

Yht.

Valmiusaste

Vaikuttavuus
suhteellinen

Vaikutus
henkilöinä

Toteutettavuus

Tällä vaalikaudella:

Vahvistetaan monialaista tiimityötä ja selvitetään edelleen työnjaon mahdollisuuksia

- Hoiva-avustajien käyttöä koskeva yhtenäinen linjaus/ohjeistus ja selvitys siitä, ovatko hoiva-avustajien koulutusmäärät riittäviä eri puolilla Suomea sekä edellytykset koulutusmäärien lisäämiseksi. Hoiva-avustajasta lähihoitajaksi -opintopolkua tuetaan mm. oppisopimuskoulutuksena (STM, OKM, TEM)
- Mahdollisuuksien selvittäminen yhtenäiseen linjaukseen sosiaalisen toimintakyvyn henkilöstön käytöstä asiakkaiden tarpeisiin vastaavan työntekijä/osaamispuhjan lisäämiseksi (Vanhuspalvelulain 3 a §) (STM)
- Asiakkaan kotiin tuotavan perhetyön lisääminen. Työnjaon selkiyttäminen kotihoidon ja ns. kiertävien perhehoitajien välillä (STM)
- Fysioterapeuttien suoravastaanottojen lisääminen huomioiden haasteet, muiden ammattihenkilöiden suoravastaanotto toiminnan mahdollisuuksien arviointi (STM, järjestäjät ja tuottajat)
- Sosiaalityöntekijöiden ja sosionomien työnjaon kehittäminen (STM, järjestäjät ja tuottajat)
- Sote-ammattilaisten työajan parempi kohdentaminen asiakastyöhön (hallinnolliset tukipalvelut!)

Seuraavalla vaalikaudella. Edellyttää lisärahoitusta:

Säädösmuutokset

Kansainvälinen rekrytointi

Tällä vaalikaudella:

- Laaditaan toteutus suunnitelma laillistusprosessin ja sitä tukevan pätevyyskoulutuksen kehittämiseksi ja vakinaistamiseksi (10/2022 / STM, OKM, Valvira)
- Kansainvälisten parhaiden käytänteiden esikuva-analyysi (Uudenmaan TE-toimisto kokoaa, koko alatyöryhmä osallistuu)
- Lähtömaakoulutuspalvelutuotteen käynnistäminen ja vakinaistaminen EU/ETA-alueella (TEM, POSELY) .
- Käynnistetään työnvälityspalvelun kehittämishanke rekrytointiin 3. maista AMIF-rahoituksella (TEM + UUD TET)
- Käynnistetään tunnustelut kahdenvälisistä sopimuksista kansainväliseen työnvälitykseen 1-2 kolmannen maan kanssa (TEM, UM)
- Selvitetään mahdollisuudet toimeentuloedellytysten tarkasteluun perheenyhdistämisen kannalta työperusteisten lupien näkökulmasta. (SM)

Seuraavalla vaalikaudella. Edellyttää lisärahoitusta:

- Laillistamisprosessin nopeuttaminen, selkeyttäminen ja asiakaslähtöisyyden kehittäminen. Valviran prosessien digitalisointi ja ammattipätevyyden hankkimisen lupaprosessin sujuvoittaminen. (STM, Valvira)
- Pätevyyskoulutuksien vakinaistaminen. (OKM, STM, Valvira, OPH, JOTPA, korkeakoulut)
- Viestitään selkeästi tutkintojen tunnustamisesta, laillistusprosessista ja täydennyskoulutusväylistä kv. työntekijöille ja työnantajille. → verkkosivujen ja muun viestinnän kehittäminen (ministeriöt, Valvira, OPH, korkeakoulut, BF+KEHA)
- Luodaan opiskelumahdollisuudet verkkoon ajasta ja paikasta riippumattomiksi (ministeriöt, korkeakoulut, ammatillisen koulutuksen järjestäjät)
- Korkeakoulutuksen tavoitteet kv-opiskelijoiden määrien lisäämiseksi (kolminkertaistaminen vuoteen 2030 nykyisestä tasosta) (OKM, korkeakoulut)
- Käynnistetään sote-alan kansainvälisen työnvälityksen kumppanuuksia 2-4 kolmannen maan kanssa (ministeriöt)

Kansainvälinen rekrytointi	Yht.	Valmiusaste	Vaikuttavuus suhteellinen	Vaikutus henkilöinä	Toteutettavuus
Tällä vaalikaudella					
• Laaditaan toteutussuunnitelma laillistusprosessin ja sitä tukevan pätevyyskoulutuksen kehittämiseksi ja vakinaistamiseksi (10/2022 / STM, OKM, Valvira)					
• Kansainvälisten parhaiden käytänteiden esikuva-analyysi (Uudenmaan TE-toimisto kokoaa, koko alatyöryhmä osallistuu)					
• Lähtömaakoulutuspalvelutuotteen käynnistäminen ja vakinaistaminen EU/ETA-alueella (TEM, POSELY) .					
• Käynnistetään työnvälityspalvelun kehittämishanke rekrytointiin 3. maista AMIF-rahoituksella (TEM + UUD TET)					
• Käynnistetään tunnustelut kahdenvälisistä sopimuksista kansainväliseen työnvälitykseen 1-2 kolmannen maan kanssa (TEM, UM)					
• Selvitetään mahdollisuudet toimeentuloedellytysten tarkasteluun perheenyhdistämisen kannalta työperusteisten lupien näkökulmasta. (SM)					
Seuraavalla vaalikaudella. Edellyttää lisärahoitusta:					
• Laillistamisprosessin nopeuttaminen, selkeyttäminen ja asiakaslähtöisyyden kehittäminen. Valviran prosessien digitalisointi ja ammattipätevyys hankkimisen lupaprosessin sujuvoittaminen. (STM, Valvira)					
• Pätevyyskoulutuksien vakinaistaminen. (OKM, STM, Valvira, OPH, JOTPA, korkeakoulut)					
• Viestitään selkeästi tutkintojen tunnustamisesta, laillistusprosessista ja täydennyskoulutusväylistä kv. työntekijöille ja työnantajille. → verkkosivujen ja muun viestinnän kehittäminen (ministeriöt, Valvira, OPH, korkeakoulut, BF+KEHA)					
• Luodaan opiskelumahdollisuudet verkkoon ajasta ja paikasta riippumattomiksi (ministeriöt, korkeakoulut, ammatillisen koulutuksen järjestäjät)					
• Korkeakoulutuksen tavoitteet kv-opiskelijoiden määrien lisäämiseksi (kolminkertaistaminen vuoteen 2030 nykyisestä tasosta) (OKM, korkeakoulut)					
• Käynnistetään sote-alan kansainvälisen työnvälityksen kumppanuuksia 2-4 kolmannen maan kanssa (ministeriöt)					

Työn vaikuttavuuden parantaminen

Tällä vaalikaudella erityisesti synkronoidaan toimenpiteitä muun jo meneillään olevan tai käynnistyvän työn kanssa:

- Arvioidaan digiratkaisuja- ja palveluita koskevat lainsäädäntöä edellyttävät muutokset
- Vahvistetaan moniammatillista yhteistyötä so- ja te-sektorien välillä ja tuetaan monialaisten hoito- ja asiakassuunnitelmien laatimista. Parannetaan myös tiedonkulkua; mm. tiedonkulku sosiaalihuollon ja terveydenhuollon välillä (synkronointi Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelman ja sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kokonaisuudistuksen kanssa).
- Suomen kestävän kasvun ohjelmassa (jatkuu v. 2025 saakka) edistetään ja rahoitetaan mm.;
 - Tuottavuuden parantamista johtamisen ja prosessien kehittämisen keinoin, ml. segmentointi.
 - Kansallisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonseptin ja digitaalisten työkalujen kehittämistä (ml. proaktiivinen terveysriskeihin puuttuminen).
 - Oppilaitosten perehdyttämistä hyvään kirjaamiseen ja erilaisten olemassa olevien tietojärjestelmien ja teknologian käytön opettamista.
 - Ajanvarauksen kehittämistä
 - Ammattilaisten digiosaamisen tukemista (digimentorointi)

Työn vaikuttavuuden parantaminen	Yht.	Valmiusaste	Vaikuttavuus suhteellinen	Vaikutus henkilöinä	Toteutettavuus
Tällä vaalikaudella erityisesti synkronoidaan toimenpiteitä muun jo meneillään olevan tai käynnistyvän työn kanssa:					
Arvioidaan digiratkaisuja- ja palveluita koskevat lainsäädäntöä edellyttävät muutokset					
Vahvistetaan moniammatillista yhteistyötä so- ja te-sektorien välillä ja tuetaan monialaisten hoito- ja asiakassuunnitelmien laatimista. Parannetaan myös tiedonkulkua; mm. tiedonkulku sosiaali- ja terveydenhuollon välillä (synkronointi Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelman ja sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallinnan kokonaisuudistuksen kanssa).					
Suomen kestävän kasvun ohjelmassa (jatkuu v. 2025 saakka) edistetään ja rahoitetaan mm.;					
<ul style="list-style-type: none"> • Tuottavuuden parantamista johtamisen ja prosessien kehittämisen keinoin, ml. segmentointi. 					
<ul style="list-style-type: none"> • Kansallisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelukonseptin ja digitaalisten työkalujen kehittämistä (ml. proaktiivinen terveysriskeihin puuttuminen). 					
<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaitosten perehdyttämistä hyvään kirjaamiseen ja erilaisten olemassa olevien tietojärjestelmien ja teknologian käytön opettamista. 					
<ul style="list-style-type: none"> • Ajanvarauksen kehittämistä 					
<ul style="list-style-type: none"> • Ammattilaisten digiosaamisen tukemista (digimentorointi) 					

Tietopohja-analyysi ja ennakointi

Tällä vaalikaudella:

- Selvitetään tietopuutteet
- Selvitystyön, ministeriöiden ja Opetushallituksen ja THL:n arvion pohjalta tehdään suunnitelma siitä, miten määrällistä kokonaiskuvaa sote-alan työvoimatilanteesta ammateittain, toimialoittain ja alueittain ryhdytään käytännössä toteuttamaan ja rakentamaan
- Henkilöstökokemuksen ja työhyvinvoinnin seurannan kytkeminen osaksi tietopohjaa
- Työvoimatarpeiden ennusteiden ja palvelutarpeen kasvun osalta selvitetään kokonaiskuva sisällöistä ja vastuutahoista sekä työnjaosta
- Selvitetään määrällisen aineiston pohjalta syitä työvoimanpulaan, ottaen huomioon mm. koulutusmäärien kehitys, palvelutarpeen kasvu ja alalta poistuminen/siirtymät. Huomioidaan myös määräaikaiset, jos mahdollista.

Seuraavalla vaalikaudella:

- Otetaan käyttöön uusi tietopohja ja tiedon analysointi sekä ennakointimallit vastuutahoiheen. Edellyttää lisärahoitusta

Tietopohja-analyysi ja ennakointi

Yht.

Valmiusaste

Vaikuttavuus
suhteellinen

Vaikutus
henkilöinä

Toteutettavuus

Tällä vaalikaudella:

- Selvitetään tietopuutteet
- Selvitystyön, ministeriöiden ja Opetushallituksen ja THL:n arvion pohjalta tehdään suunnitelma siitä, miten määrällistä kokonaiskuvaa sote-alan työvoimatilanteesta ammattittain, toimialoittain ja alueittain ryhdytään käytännössä toteuttamaan ja rakentamaan
- Henkilöstökokemuksen ja työhyvinvoinnin seurannan kytkeminen osaksi tietopohjaa
- Työvoimatarpeiden ennusteiden ja palvelutarpeen kasvun osalta selvitetään kokonaiskuva sisällöistä ja vastuutahoista sekä työnjaosta
- Selvitetään määrällisen aineiston pohjalta syitä työvoimanpulaan, ottaen huomioon mm. koulutusmäärien kehitys, palvelutarpeen kasvu ja alalta poistuminen/siirtymät. Huomioidaan myös määräaikaiset, jos mahdollista.

Seuraavalla vaalikaudella. Edellyttää lisärahoitusta:

- Otetaan käyttöön uusi tietopohja ja tiedon analysointi sekä ennakointimallit vastuutahoineen. Edellyttää lisärahoitusta